

A MUNKANÉLKÜLIEK ELLÁTÁSAI

Ebben a fejezetben azt ismertetjük, hogy milyen ellátásokra lehet jogosult az, aki munkáját elveszítette, vagy milyen támogatást kérhet foglalkoztatásának elősegítéséhez.

Az **Állami Foglalkoztatási Szolgálat regionális munkaügyi központjai 2005. november 1-jétől nem munkanélkülieket**, hanem **álláskeresőket** tartanak nyilván. Az álláskeresők számára nyújtott ellátások közül valamennyi szerepel fejezetünkben, melyet „A foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény” alapján dolgoztunk fel. Ugyanezen törvény a **foglalkoztatást elősegítő támogatásokkal** is segíti a álláskeresőket, illetve azokat, akiknek a munkahelyük megtartásához van szükségük segítségre. Ezek közül viszont csak azokat ismertetjük, amelyek az ügyfélnek nyújtott és a legegyszerűbben elérhető támogatások.

Azok az álláskeresők, akik a munkaügyi központ által nyújtott ellátásokat kimerítették, vagy azokra jogosultságot sem szereztek, az önkormányzathoz fordulhatnak **szociális rászorultságtól függő pénzbeli ellátásért**, mely jogosultsági feltételeit az „1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról” szabályozza.

I. A MUNKAÜGYI KÖZPONT ÁLTAL NYÚJTOTT ELLÁTÁSOK ÉS TÁMOGATÁSOK

(A hatályos 1991. évi IV. törvény a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról (a továbbiakban: Flt.), valamint a 18/2005. (X. 18.) FMM rendelet az álláskeresőként való nyilvántartásba vételről, a nyilvántartásból való törlésről, valamint az álláskeresési megállapodásról (továbbiakban: FMM R.) alapján)

A törvény szerint **munkavállaló** az, aki munkaviszonyban³⁴ áll (Flt. 58. § 5. bekezdés b. pont). Külföldi Magyarországon csak engedéllyel végezhet munkát, kivéve a menekültként vagy menedékesként elismert, a bevándorlási vagy letelepedési engedéllyel rendelkező külföldit, továbbá a

³⁴ A munkaviszonyon a magyar jog hatálya alá tartozó munkaviszonyt, közszolgálati jogviszonyt, közalkalmazotti jogviszonyt, bírósági és igazságügyi, valamint ügyészségi szolgálati viszonyt, a biztosított bedolgozói és az - 1994. június 1-jét megelőzően létesített - ezzel egy tekintet alá eső bedolgozói jogviszonyt, a hivatásos nevelő szülői jogviszonyt, a szövetkezeti tag munkaviszony jellegű munkavégzésre irányuló jogviszonyát - ide nem értve az iskolai szövetkezet nappali tagozatos tanuló, hallgató tagját -, fegyveres és rendvédelmi szervek hivatásos és szerződéses állományú tagjának szolgálati viszonyát kell érteni (Flt. 58. § 5. bekezdés a. pont).

szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személyt (Flt. 7. § 1-2, 8. bekezdés).³⁵ Azokat a külföldieket, akiknek nincs szükségük munkavállalási engedélyre, a magyar állampolgárokkal azonos jogok és kötelezettségek illetik meg (Flt. 2. § 2. bekezdés).

A munkavállaló álláskeresői támogatásának biztosítására járulékot fizet (Flt. 8. § 6. bekezdés c. pont). A **munkavállaló járulékként** a munkaviszonya(i) alapján a munkaadótól kapott bruttó munkabér 1,5 százalékát köteles fizetni, kivéve azt, aki öregségi, rokkantsági vagy baleseti rokkantsági nyugdíjban részesül, illetőleg arra jogosulttá vált (Flt. 41. §).

Az egyéni és a társas **vállalkozó** az egészségbiztosítási járulék alapját képező jövedelem után 4 százalékos mértékű **vállalkozói járulékot** fizet, kivéve azt, aki öregségi, rokkantsági vagy baleseti rokkantsági nyugdíjban részesül, illetőleg arra jogosulttá vált, továbbá aki a vállalkozói tevékenysége folytatásával egyidejűleg munkaviszonyban is áll, és munkaideje eléri a heti 36 órát, illetőleg aki oktatási intézmény nappali tagozatán tanul. Az egyéni és társas vállalkozó is köteles a vállalkozói járulékot havonta a tárgy hónapot követő hónap 12. napjáig megfizetni az illetékes állami adóhatóságnak úgy, hogy a járulékalap éves összege elérje legalább a minimálbér naptári évre számított összegét. (Flt. 46/B. §)

Álláskereső, aki a munkaviszony létesítéséhez szükséges feltételekkel rendelkezik, és oktatási intézmény nappali tagozatán nem tanul, valamint öregségi nyugdíjra nem jogosult³⁶ rehabilitációs járadékban sem részesül, továbbá nem áll munkaviszonyban, kivéve az alkalmi foglalkoztatásnak

³⁵ A 2007. évi I. törvény a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személy beutazásáról és tartózkodásáról szóló törvény (a továbbiakban: Szmvtv.) alapján az EGT állampolgár, illetve magyar állampolgár harmadik ország állampolgárságával rendelkező családtagját is megilleti a szabad mozgás és tartózkodási jogának gyakorlása. Családtag: az EGT-állampolgár és a magyar állampolgár házastársa, az EGT-állampolgár és a magyar állampolgár vagy ezek házastársának 21. életévet be nem töltött eltartott leszármazója, az EGT-állampolgár és a magyar állampolgár vagy ezek házastársának eltartott felmenője, a kiskorú magyar állampolgár felett szülői felügyeleti joggal rendelkező személy, akinek az eljáró hatóság családtagként való beutazását és tartózkodását engedélyezi. Harmadik ország állampolgárságával rendelkező személy: a magyar állampolgár kivételével minden olyan személy, aki nem EGT-állampolgár, ideértve a hontalant is. (Szmvtv. 1. § 1. bekezdés, 2. § a. pont) A tartózkodási jog érvényesítésével kapcsolatos kötelezettségeket, a csatolandó dokumentumokat az Szmvtv, valamint a „113/2007. (V. 24.) Korm. rendelet a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személyek beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi I. törvény végrehajtásáról” szabályozza.

³⁶ Öregségi nyugdíjra jogosult személy: aki a reá irányadó öregségi nyugdíjkorhatárt - a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló jogszabályok által egyes munkakörökben biztosított karkedvezmény figyelembevételével - elérte, és az öregségi nyugdíjhoz szükséges szolgálati idővel rendelkezik, továbbá az is, aki előrehozott öregségi nyugdíjban, korengedményes nyugdíjban, bányásznyugdíjban, egyes művészeti tevékenységet folytatók öregségi nyugdíjában, a Magyar Alkotóművészeti Közalapítványtól öregségi nyugdíjban, valamint szolgálati nyugdíjban részesül (Flt. 58. § 5. bekezdés i. pont).

minősülő munkaviszonyt,³⁷ és egyéb kereső tevékenységet³⁸ sem folytat. Elhelyezkedése érdekében az állami foglalkoztatási szervvel együttműködik, és akit az állami foglalkoztatási szerv álláskeresőként nyilvántart. A szabad mozgás és beutazás jogával rendelkező személyek álláskeresőként akkor is nyilvántartásba vehetők, ha Magyarországon engedély alapján végezhetnek munkát. (Flt. 58. § 5. bekezdés d. pont) A feltételek fennállását a munkaügyi központ kirendeltsége a nyilvántartásba vételt kérelmező nyilatkozata, valamint az általa bemutatott iratok alapján állapítja meg (FMM R. 3. §).

Együttműködési kötelezettség keretében az ügyfél kérelmére az állami foglalkoztatási szerv (munkaügyi központ regionális kirendeltsége) azt a személyt veszi nyilvántartásba, aki megfelel a fenti feltételeknek és vállalja, hogy maga is aktívan munkát keres, valamint a megfelelő munkahelyre szóló állásajánlatot elfogadja. Az állami foglalkoztatási szerv által meghatározott időpontban, de legalább háromhavonta jelentkezik. Az álláskeresőnek az **álláskeresési státuszában bekövetkezett változást 8 napon belül be kell jelentenie**. (Flt. 54. § 9. bekezdés, FMM R. 2. § 1. bekezdés, lásd még 291/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet az Állami Foglalkoztatási Szolgálatról 1. §)

Aktív munkahelykereső az, aki 30 napon belül képes és kész munkába állni a kirendeltség által felajánlott megfelelő munkahelyen, vagy az önmaga talált olyan munkahelyen, ahol a heti munkaidő legalább a 16 órát eléri (FMM R. 2. § 2. bekezdés).

Álláskeresési megállapodást kell kötni azzal az ügyféllel, akinek álláskeresési támogatást állapítanak meg, vagy rendszeres szociális segélyben részesül, és a beilleszkedési programban foglaltak alapján elhelyezkedése érdekében az állami foglalkoztatási szervvel köteles együttműködni (Flt. 54. § 10. bekezdés). **Álláskeresési megállapodás köthető** azzal az ügyféllel, akinek az együttműködési kötelezettségét álláskeresési megállapodásban célszerű szabályozni (Flt. 54. § 11. bekezdés).

³⁷ Alkalmi foglalkoztatás az alkalmi munkavállalói könyvvel történő foglalkoztatás (Flt. 58. § 5. bekezdés n. pont). Alkalmi foglalkoztatásnak minősül, ha a munkáltató ugyanazzal a munkavállalóval naponta legfeljebb öt egymást követő naptári napig, és egy naptári hónapon belül legfeljebb tizenöt naptári napig, és egy naptári éven belül legfeljebb kilencven naptári napig munkaviszonyt létesít. Az alkalmi foglalkoztatásnak minősülő munkaviszony öt egymást követő munkanapig egyidejűleg is létesíthető. A munkavállaló egy naptári évben több munkáltatónál összesen százhusz napot tölthet az alkalmi foglalkoztatásnak minősülő munkaviszonyban. Alkalmi foglalkoztatásnak minősülő munkaviszony a tárgyévre kiadott alkalmi munkavállalói könyvvel (a továbbiakban: AM könyv) rendelkező munkavállalóval létesíthető. Az AM könyvet ellenszolgáltatás nélkül az állami foglalkoztatási szerv állítja ki a munkavállaló kérelmére. Az AM könyv kiállítására - Magyarországon lakóhellyel, illetőleg tartózkodási hellyel nem rendelkező külföldi munkavállaló alkalmi foglalkoztatása kivételével - az állami foglalkoztatási szerv és a települési önkormányzat jegyzője megállapodást köthet. A munkanélküli járadékban, álláskeresési támogatásban részesülő személy az AM könyv kiállítását csak annál a állami foglalkoztatási szervnél kérheti, ahol álláskeresőként nyilvántartásba vették. Az AM könyvet a tárgyévet megelőző december 15-étől lehet kiállítani a munkavállaló kérelmére. A munkavállalónak a tárgyévet követő január 15-éig az AM könyvet a kiállítónak le kell adni. (lásd még az 1997. évi LXXIV. törvény az alkalmi munkavállalói könyvvel történő foglalkoztatásról és az ahhoz kapcsolódó közterhek egyszerűsített befizetéséről 2. § 1-3. bekezdés, 3-5. §.)

³⁸ Kereső tevékenység minden olyan munkavégzés, amelyért díjazás jár, továbbá kereső tevékenységet folytatónak kell tekinteni azt a személyt is, aki vállalkozói igazolvánnyal rendelkezik, valamint aki gazdasági társaság tevékenységében személyes közreműködés vagy mellékszolgáltatás keretében történő munkavégzés útján vesz részt, illetve, aki a társaság vezető tisztségviselője vagy a társasági szerződésben közreműködési - munkavégzési kötelezettsége - joga fel van tüntetve. Az olyan munkavégzés, amelyért jogszabály alapján tiszteletdíj jár, akkor minősül kereső tevékenységnek, ha a havi tiszteletdíj mértéke a kötelező legkisebb munkabér 30 százalékát meghaladja. A mezőgazdasági őstermelői igazolvánnyal folytatott tevékenység akkor minősül kereső tevékenységnek, ha az abból származó bevételt a személyi jövedelemadóról szóló szabályok szerint a jövedelem kiszámitásánál figyelembe kell venni. A külön törvény alapján végzett közérdekű önkéntes tevékenység nem minősül keresőtevékenységnek. (Flt. 58. § 5. bekezdés e. pont)

Az **álláskeresési megállapodás** tartalmazza az álláskeresőnek a nyilatkozatát arra vonatkozóan, hogy aktív munkahelykereső, és vállalja az együttműködést az állami foglalkoztatási szervvel. Az álláskereső nyilatkozik arról is, hogy elfogadja a számára felajánlott megfelelő munkahelyet, valamint térítési kötelezettséggel nem járó képzés lehetőségét. A megállapodásban az álláskereső megjelöli az önálló munkahelykeresésének formáit (munkáltató felkeresése, álláshirdetésre jelentkezés stb.), az általa keresett munkahely főbb jellemzőit és a munkába lépés vállalt időpontját. A megállapodásban a kirendeltség megjelöli az általa nyújtott szolgáltatásokat figyelembe véve az álláskereső személyi adottságait. A megállapodás szabályozza álláskeresőnek a kirendeltségnél történő jelentkezéseinek gyakoriságát is. Az egyes álláskeresési támogatásoknál más-más gyakorisággal kell megjelenni a kirendeltségnél, melytől eltérni csak rendkívül indokolt esetben, egy hónappal későbbi időpontban lehet, tekintettel a térség munkaerő-piac helyzetére. Az álláskeresési támogatásban nem részesülőknek legalább háromhavonta kell jelentkezni a kirendeltségnél. Ha az álláskereső az álláskeresést a közösségi jogszabályok rendelkezéseinek betartásával az EGT tagállamaiban teljesíti, azt az álláskeresési megállapodásban fel kell tüntetni. (Fit. 54. § 9. bekezdés, FMM R. 5. § 1-4, 6. bekezdés)

Ha az álláskereső a munkaügyi központ által támogatott képzésben vesz részt, vagy rövid, 90 napot meg nem haladó időtartamú kereső tevékenységet folytat, aktív munkahelykereső tevékenysége és álláskeresőként való nyilvántartása a képzésben történő részvétel, valamint a kereső tevékenység időtartamára **szünetel** (FMM R. 4. § 5. bekezdés). Ha más jogszabály az álláskeresőként való nyilvántartás időtartamának mértékét feltételként írja elő, a munkaügyi központ által támogatott képzés időtartamát be kell számítani (FMM R. 4. § 6. bekezdés). Ha az álláskereső a Humán erőforrás-fejlesztési Operatív Program keretébe tartozó programban vesz részt, úgy kell tekinteni, hogy az álláskeresési megállapodásban foglaltakat teljesíti (FMM R. 4. § 7. bekezdés).

Az álláskeresőnek az álláskeresési megállapodás teljesítésével, valamint az álláskeresési támogatás megállapításával kapcsolatos, tömegközlekedési eszköz igénybevételével felmerült (helyi és helyközi) utazási költségeit a kirendeltség megtéríti (FMM R. 5. § 5. bekezdés).

Az álláskeresési megállapodásban foglaltak teljesítését a kirendeltség az álláskeresővel közösen értékeli. Az álláskeresőnek számot kell adni az álláskeresési megállapodásban vállalt kötelezettségeinek teljesítéséről, fel kell tárni az álláskeresés eredménytelenségének okait, továbbá azt, hogy az álláskeresés keretében szerzett tapasztalatokra is figyelemmel a kirendeltség, illetőleg az álláskereső részéről milyen tevékenységre van szükség. A megállapodást a kirendeltség és az álláskereső közös megegyezéssel módosíthatja, ha az álláskereső a kötelezettségeit a körülményeiben, az álláskeresési megállapodás megkötését követően bekövetkezett változás miatt a megállapodás szerint nem tudja teljesíteni, vagy egyébként az álláskeresésnek a megállapodásban meghatározott módját módosítani szeretné. A megállapodás csak az abban foglaltak teljesítésével kapcsolatos értékelést követően módosítható. Ha az álláskeresőt törlik a nyilvántartásból, az álláskeresési megállapodás érvényét veszti. (FMM R. 6-8. §)

A felajánlott munkahely akkor megfelelő, ha az álláskereső képzettségi szintjének, vagy az állami foglalkoztatási szerv által felajánlott és a képzettségi szintnek megfelelő képzési lehetőség

figyelembevételével megszerezhető képzettségének; illetőleg az általa utoljára legalább hat hónapig betöltött munkakör képzettségi szintjének, illetőleg egyéni vagy társas vállalkozó esetén az általa utoljára legalább hat hónapig ellátott tevékenység, vagy betöltött munkakör képzettségi szintjének megfelel (Flt. 25. § 2. bekezdés a. pont, 30. § 1. bekezdés, 44. § 2. bekezdés a. pont). Egészségi állapota szerint az álláskereső a munka elvégzésére alkalmas (Flt. 25. § 2. bekezdés b. pont, 30. § 1. bekezdés, 44. § 2. bekezdés b. pont). A várható kereset az álláskeresési járadék, vállalkozó esetén a vállalkozói járadék összegét eléri, illetőleg - amennyiben az álláskeresési járadék, illetve a vállalkozói járadék összege a kötelező legkisebb munkabérnél alacsonyabb - a kötelező legkisebb munkabér összegét eléri (Flt. 25. § 2. bekezdés c. pont, 30. § 1. bekezdés, 44. § 2. bekezdés c. pont). Az álláskereső foglalkoztatása munkaviszonyban történik (Flt. 25. § 2. bekezdés e. pont, 30. § 1. bekezdés, 44. § 2. bekezdés e. pont). A munkahely és a lakóhely közötti oda- és visszautazás ideje a három órát, illetve tíz éven aluli gyermeket nevelő nő és tíz éven aluli gyermeket egyedül nevelő férfi, valamint megváltozott munkaképességű³⁹ álláskereső - általa igénybe vehető közlekedési eszközzel - esetén a két órát nem haladja meg (Flt. 25. § 2. bekezdés d. pont, 3. bekezdés, 30. § 1. bekezdés, 44. § 2. bekezdés d. pont, 3. bekezdés). Felajánlható rövid időtartamú - összefüggően 90 napot meg nem haladó - munkalehetőség (közhasznú munka) is (Flt. 25. § 5. bekezdés, 30. § 1. bekezdés 44. § 4. bekezdés, 58. § 5. bekezdés I. pont).

A kirendeltség az álláskeresőt törli a nyilvántartásból, ha az álláskereső kéri, a kérelemben meghatározott időponttól, de legkorábban a kérelem benyújtásának napjától (FMM R. 4. § 1. bekezdés a. pont 2. bekezdés a. pont). Ha a körülményeiben bekövetkezett változás miatt nem tekinthető aktív álláskeresőnek, vagy ha az álláskereső státusza megszűnt, a változás napjától. Ha az álláskereső meghalt, az elhalálozást követő naptól törlik a nyilvántartásból. (FMM R. 4. § 1. bekezdés c-e. pont, 2. bekezdés c-d. pont) Akkor is törölni kell a nyilvántartásból, ha az együttműködési kötelezettségét megszegi, oly módon, hogy jelentkezési kötelezettségének ismételten, felszólítás ellenére sem tesz eleget, vagy a megfelelő munkahelyet nem fogadja el, illetőleg a munkaviszony létrejötte neki felróható okból meghiúsul és mulasztását nem menti ki (FMM R. 4. § 1. bekezdés b. pont, Flt. 54. § 12. bekezdés). Ez esetben a mulasztás napjától törlik a nyilvántartásból, és újbóli nyilvántartásba vételét csak a törléstől számított 60 nap elteltével kérheti (FMM R. 4. § 1. bekezdés b. pont, 4. bekezdés).

Álláskeresők támogatása

2005. november 1-jétől a munkanélküli ellátások (munkanélküli járadék, álláskeresést ösztönző juttatás, nyugdíj előtti munkanélküli segély, költségtérítés) helyett álláskeresési támogatásokra lehet jogosultságot szerezni. Még lehet olyan álláskereső, akinek szünetel a munkanélküli járadékának a

³⁹ Megváltozott munkaképességű személy: aki testi vagy szellemi fogyatékos, vagy akinek az orvosi rehabilitációt követően munkavállalási és munkahelymegtartási esélyei testi vagy szellemi károsodása miatt csökkennek (Flt. 58. § 5. bekezdés m. pont).

folyósítása (pl. gyermekgondozási segélyben részesül), a szünetelést követően számára a korábban megállapított munkanélküli ellátást folyósítják tovább. Nyugdíj előtti munkanélküli segélyben részesülővel, pedig még 2010. október 31-éig találkozhatunk.

A 2005. november 1-jét megelőzően megállapított, és ebben az időpontban folyósított munkanélküli ellátást a 2005. október 31-én hatályos szabályok szerint tovább kell folyósítani azzal, hogy az ellátás folyósítása során a 2005. november 1-jétől a munkaügyi központ kirendeltségével való együttműködésre az álláskeresővel kötött álláskeresői megállapodásra vonatkozó szabályokat kell megfelelően alkalmazni (lásd még a 2005. évi LXX. törvény a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény módosításáról 19. § 11. bekezdés.).

Álláskeresői járadék

Álláskeresői járadékra **jogosult** az az **álláskereső**, aki álláskeresővé válását megelőző **négy éven belül** legalább **háromszázhatvanöt nap munkaviszonnyal** rendelkezik, rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjra nem jogosult, táppénzben nem részesül, munkát akar vállalni, de önálló álláskeresőse nem vezetett eredményre és számára állami foglalkoztatási szerv sem tud megfelelő munkahelyet⁴⁰ felajánlani (Flt. 25. § 1. bekezdés).

A **munkaviszony időtartamába** nem számítható be a munkaviszonynak az az időtartama, amely alatt az álláskereső álláskeresői járadékban részesült (Flt. 27. § 1. bekezdés), valamint a fizetés nélküli szabadság harminc napot meghaladó időtartama, **kivéve**, ha annak igénybevételére az alábbiak miatt került sor:

- a gyermek harmadik életévének betöltéséig, a gyermek otthoni gondozása céljából; a gyermek tizennegyedik életévének betöltéséig, ha a munkavállaló a gyermek gondozása céljából gyermekgondozási segélyben részesül; a gyermek tizenkettedik életévének betöltéséig a gyermek betegsége esetén, az otthoni ápolás érdekében (Flt. 25. § 4. bekezdés a. pont, lásd még az 1992. évi XXII. törvény a Munka Törvénykönyvéről (a továbbiakban: Mt.) 138. § 5. bekezdés);
- közeli hozzátartozó legfeljebb két évig történő otthoni ápolása (Flt. 25. § 4. bekezdés b. pont, Mt. 139. § 1. bekezdés);
- saját részre⁴¹ történő magánérs lakás építésére legfeljebb egy évig (Flt. 25. § 4. bekezdés c. pont, lásd még az Mt. 140. § 1. bekezdés).

A négyéves időtartam meghosszabbodik a munkaviszonyon kívül fennálló alábbi időtartamokkal (Flt. 27. § 1. bekezdés):

- sor-, valamint tartalékos katonai szolgálat, továbbá a polgári szolgálat,
- keresőkép telenséggel járó betegség,

⁴⁰ A megfelelő munkahely definícióját lásd a 80-81. oldalon.

⁴¹ A munkavállalónak - kérelmére - egy évig terjedő fizetés nélküli szabadságot kell engedélyezni, ha a munkavállaló magánérsből a saját részére lakást épít. A fizetés nélküli szabadságot az építési engedélyben megnevezett személy vagy helyette a vele együtt élő házastárs (élettárs) igényelheti. (Mt. 140. § 1. bekezdés)

- beteg gyermek ápolására táppénzes állomány,
- terhességi-gyermekágyi segély, a gyermekgondozási díj, a gyermekgondozási segély,
- rehabilitációs járadék, rokkantsági és baleseti rokkantsági nyugdíj, az átmeneti és rendszeres szociális járadék, bányászok egészségkárosodási járadékának, folyósításának
- az előzetes letartóztatás, a szabadságvesztés, és az elzárás büntetés,
- az ápolási díj és a gyermeknevelési támogatás folyósításának,
- nappali tagozaton történő tanulmányok folytatásának időtartamával.

Az álláskereső járadékban részesülők az álláskereső járadék folyósításának időtartama alatt legalább havonta kell jelentkeznie a munkaügyi központ kirendeltségénél (FMM R. 5. § 2. bekezdés a. pont).

Az álláskereső járadék **összegét** az álláskeresőnek az álláskeresővé válását megelőző négy naptári negyedévben elért átlagkeresete alapulvételével (továbbiakban járadékalap) kell megállapítani (Flt. 26. § 1. bekezdés). Amennyiben az álláskereső több munkaadónál állt munkaviszonyban, úgy az álláskereső járadék összegét az összes munkáltatónál elért átlagkereset alapján kell kiszámítani (Flt. 26. § 2. bekezdés). Ha az álláskereső átlagkeresete az álláskeresővé válást megelőző négy naptári negyedévben nem állapítható meg, az álláskereső járadék összegét az általa az álláskeresővé válását megelőzően betöltött utolsó munkakörben, illetőleg az ahhoz hasonló munkakörben elért kereset országos átlaga alapján kell megállapítani (Flt. 26. § 3. bekezdés).⁴²

Az egy napra járó álláskereső járadék alapja az álláskereső havi átlagkeresetének harmincad része (Flt. 26. § 4. bekezdés). Az álláskereső járadék folyósítása két szakaszban történik. Az első szakasz a folyósítási idő feléig, de legfeljebb 91 napig tart, összege a járadékalap 60%-a, alsó határa a jogosultság kezdő napján hatályos kötelező legkisebb munkabér (a továbbiakban minimálbér) 60%-a, felső határa ennek kétszerese (Flt. 26. § 5, 8. bekezdés).⁴³ A második szakaszban a jogosultság kezdő napján hatályos a kötelező minimálbér 60%-a (Flt. 26. § 6. bekezdés). Amennyiben az átlagkereset az álláskereső járadék alsó határánál alacsonyabb, összege mindkét szakaszban az átlagkeresettel megegyező összeg (Flt. 26. § 7. bekezdés).

A járadék megszüntetését követő **90 napon belül történő ismételt megállapításnál** is a korábbi jogosultság szerinti minimálbért kell figyelembe venni (Flt. 26. § 8. bekezdés). Ha a **járadék folyósítása 540 napnál hosszabb ideig szünetelt**, akkor az álláskereső járadék alsó határának számításánál az ismételt folyósítás kezdő napján hatályos minimálbér összege az irányadó (Flt. 26. § 9. bekezdés).

Amennyiben az álláskereső járadékra jogosult korábbi munkahelyén rehabilitációs keresetkiegészítésben részesült, úgy annak összegét az álláskereső járadék alapját képező keresetbe be

⁴² Például: ha a jogosult 2008-ban kéri az álláskereső járadékot, de az utolsó munkaviszonya 2006-ban szűnt meg, álláskereső járadékát nem a 2006-os béradatok alapján állapítják meg, hanem az álláskeresővé válásának, azaz regisztrációjának időpontjában érvényes - utolsó munkaköre szerinti - országos kereset átlaga alapján.

⁴³ A teljes munkaidőben foglalkoztatott munkavállaló részére megállapított személyi alappér kötelező legkisebb összege a teljes munkaidő teljesítése és havibér alkalmazása esetén 2008. január 1-jétől havi 69000Ft (lásd még a 316/2005. (XII. 25.) Korm. Rendelet a kötelező legkisebb munkabér (minimálbér) és a garantált bérminimum megállapításáról 2. § 1. bekezdés, b. pont.). A fentiek alapján az álláskereső járadék alsó határa az első szakaszban 41400Ft/hó, a felső határa 82800Ft/hó. Ezen bruttó összeget kell érteni, mivel az adótörvény szerint jövedelemnek számít (lásd még az 1995. évi CXVII. törvény a személyi jövedelemadóról (a továbbiakban Szjtv.) 3. § 21/d. pont.).

kell számítani. Az így megállapított álláskeresői járadék összege a kereset-kiegészítés 60%-ával a álláskeresői járadék felső határát meghaladhatja. (Flt. 26. § 10. bekezdés)

A 2005. október 31-éig hatályos jogszabályok alapján a munkanélküli járadék összege egységesen a járadékalap 65%-a. Alsó határa a jogosultság kezdő napján hatályos legkisebb öregségi nyugdíj 90%-a, felső határa ennek kétszerese. (2005. október 31-éig hatályos Flt. 26. § 5-6. bekezdés)

Az álláskeresői járadék **folyósításának kezdő napja** az álláskeresőnek az állami foglalkoztatási szervnél (illetőleg annak kirendeltségénél) történő jelentkezésének napja (Flt. 27. § 4. bekezdés). Ha a munkaviszonyt az álláskeresővé válást megelőző 90 napon belül a munkavállaló rendes felmondással,⁴⁴ továbbá a munkáltató rendkívüli felmondással⁴⁵ szüntette meg, az álláskereső részére álláskeresői járadék a munkaviszony megszűnését követő 90 nap elteltével folyósítható, tekintet nélkül arra, hogy egyébként a folyósításhoz szüksége feltételekkel rendelkezik (Flt. 27. § 5. bekezdés). A fenti időtartam a folyósítási időbe nem számít bele (Flt. 27. § 7. bekezdés).

A **folyósítás időtartamának** számításánál öt nap munkaviszony egy járadékfolyósítási napnak felel meg, töredéknapp esetén a kerekítés szabályait kell alkalmazni (Flt. 27. § 2. bekezdés). A álláskeresői járadék folyósításának leghosszabb időtartama 270 nap (Flt. 27. § 3. bekezdés).

A folyósítási idő számításánál a munkaviszonyban töltött időtartam csak egyszer vehető figyelembe. Az ismételt folyósítás időtartamát az igénybe vett járadékfolyósítási napok számával csökkenteni kell. (Flt. 27. § 6. bekezdés)

Ha az álláskeresői járadékban részesülő személy a járadék folyósítási idejének kimerítését megelőzően határozatlan időtartamú, teljes vagy legalább napi négy óra munkaidejű, részmunkaidős **munkaviszonyt létesít**, kérelmére, a folyósítási időből még **fennmaradó** időtartamra járó juttatás összegének felét egy összegben ki kell fizetni. A kifizetés további feltétele, hogy az álláskeresői járadékban részesült személy a járadék megszüntetésétől a kifizetés előzőekben meghatározott napjáig folyamatosan munkaviszonyban álljon. A munkaviszony fennállását a munkaadó igazolja. A kérelmet az álláskeresői járadék folyósítási idejének lejártát követő 30 napon belül kell benyújtani, és a juttatást a kérelem benyújtásától számított 60 napon belül kell kifizetni. (Flt. 27. § 8. bekezdés) Ha az álláskereső részére az állami foglalkoztatási szerv a fenti összeget kifizette, úgy kell tekinteni, hogy az álláskereső az álláskeresői járadék folyósítási idejét kimerítette (Flt. 27. § 9. bekezdés).

Szüneteltetni kell az álláskeresői járadék folyósítását, ha az álláskereső terhességi-gyermekágyi segélyben, gyermekgondozási díjban, illetőleg gyermekgondozási segélyben részesül, az **ellátás folyósításának időtartamára**; illetve ha előzetes letartóztatásban van, szabadságvesztés, elzárás **büntetését tölti**, kivéve, ha a szabadságvesztés-büntetést pénzbüntetés átváltoztatása miatt állapították meg (Flt. 29. § 1. bekezdés a-b. pont). Ha az álláskereső megállapításakor hatályos

⁴⁴ A munkavállaló rendes felmondását jelenti a köztisztviselő, a közalkalmazott, valamint a fegyveres erők, a fegyveres testületek és rendészeti szervek hivatalos állományú tagjainak lemondása is (Flt. 58. § 6. bekezdés a. pont).

⁴⁵ A munkaviszonynak a munkáltató részéről rendkívüli felmondással történő megszüntetésén kell érteni többek között a közszolgálati jogviszony hivatalvesztéssel, a közalkalmazotti jogviszony elbocsátással történő megszüntetését (Flt. 58. § 6. bekezdés b. pont).

kötelező legkisebb munkabérnek megfelelő összegű keresetpótló juttatásban részesül (Flt. 29. § 1. bekezdés e. pont, 14. § 6. bekezdés). Ha az álláskereső **rövid időtartamú**, legfeljebb 90 napig tartó **kereső tevékenységet folytat** - feltéve, hogy bejelentési kötelezettségének⁴⁶ eleget tett (Flt. 29. § 1. bekezdés d. pont, 36. § 1. bekezdés) -, vagy rövid időtartamú, 90 napot meg nem haladó **közhasznú** munkát végez (Flt. 29. § 1. bekezdés c. pont, 25. § 5. bekezdés, 58. § 5. bekezdés I. pont). A munkavégzés napjaira szünetel a járadék folyósítása, ha az álláskereső alkalmi foglalkoztatásnak minősülő jogviszonyt létesít⁴⁷ (Flt. 29. § 3. bekezdés).

Ha a folyósítás szünetelésének oka megszűnik, és a kérelmező továbbra is álláskereső, rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjra nem jogosult, táppénzben nem részesül, és munkát akar vállalni, de számára az állami foglalkoztatási szerv nem tud megfelelő munkahelyet felajánlani, a járadékot **tovább kell folyósítani** (Flt. 29. § 2. bekezdés, 25. § 1. bekezdés).

Az ellátás folyósítását **meg kell szüntetni**, ha az álláskereső a megszüntetését **kéri** (Flt. 28. § 1. bekezdés a. pont). Ha álláskeresői járadékban részesül és **törlik** a nyilvántartásból (Flt. 28. § 1. bekezdés b. pont). Rokkantsági, baleseti rokkantsági **nyugdíjra szerez jogosultságot** (Flt. 28. § 1. bekezdés c. pont). 90 napot meghaladó **kereső tevékenységet folytat** (Flt. 28. § 1. bekezdés d. pont, 29. § 1. bekezdés d. pont, 58. § 5. bekezdés I. pont). Olyan képzési **lehetőséget fogad el**, amelynek során a kötelező legkisebb munkabér összegét elérő rendszeres támogatásban részesül (Flt. 28. § 1. bekezdés e. pont). **Oktatási** intézmény nappali tagozatán folytat tanulmányokat (Flt. 28. § 1. bekezdés f. pont). Az álláskereső meghalt (Flt. 28. § 1. bekezdés g. pont). Az álláskeresői járadék **folyósítási idejét kimerítette** (Flt. 28. § 1. bekezdés h. pont).

Amennyiben az ellátás folyósítása azért szűnt meg, mert az álláskeresőt törölték a nyilvántartásból, vagy munkahely létesítése során bejelentési kötelezettségének nem tett eleget, a folyósítás megszüntetését követő **90 nap elteltével** folyósítható ismételten a járadék, akkor is, ha a jogosultsági feltételekkel egyébként rendelkezik (Flt. 28. § 2. bekezdés, 1. bekezdés b. pont, 36. § 1. bekezdés).

Az **álláskeresői járadék** iránti kérelemhez csatolni kell a munkáltatók által kitöltött "Igazolólap a munkanélküli járadék megállapításához" című nyomtatványt, az "Adatlap a bírósági végzéssel meghatározott tartási kötelezettségről" elnevezésű nyomtatványt, valamint a négy éves időtartam hosszabbításáról szóló igazolásokat. A nyomtatványokat a munkáltatónak az utolsó munkanapon kell kiadnia, a második példányt öt évig meg kell őriznie. Alkalmi munkavállalói könyvvel történő foglalkoztatás esetén elegendő az alkalmi munkakönyv bemutatása. (Flt. 36/A. §, lásd még a 4/1997. (I. 28.) MüM rendelet a munkanélküli járadék megállapításához szükséges igazolólapról (a továbbiakban: 4/1997. MüM R.) 1. § 1. bekezdés és a rendelet melléklete, az 1997. évi LXXIV. törvény az alkalmi munkavállalói könyvvel történő foglalkoztatásról és az ahhoz kapcsolódó közterhek egyszerűsített befizetéséről (a továbbiakban: 1997. évi LXXIV. tv.) 11. § 2. bekezdés, a 2005. évi LXX. törvény a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény módosításáról 19. § 9. bekezdés)

⁴⁶ A bejelentési kötelezettségről bővebben a 87. oldalon.

⁴⁷ Lásd a 37. lábjegyzetet az alkalmi foglalkoztatásról.

Álláskeresői segély

E törvény három fajta jogosultságot különböztet meg álláskeresői segélyre, de ezeknek nem ad különböző elnevezéseket. Így az általunk adott elnevezések bár önkényesek, de a törvényben leírtakból következnek. A „munkaviszonnal rendelkezők álláskeresői segélye” a korábbi munkanélküli járadékhoz csak annyiban hasonlít, hogy elegendő a jogosultsághoz 200 nap munkaviszony. Az „álláskeresői járadékban részesültek álláskeresői segélye”, a korábbi álláskeresői ösztönző juttatás utódjának tekinthető. Az „öregségi nyugdíj előtt állók álláskeresői segélye”, a korábbi nyugdíj előtti munkanélküli segélyhez hasonló.

„Munkaviszonnal rendelkezők álláskeresői segélye”

Munkaviszonya alapján álláskeresői segélyre **jogosult** az az **álláskereső**, aki álláskeresővé válását megelőző **négy éven belül** legalább **kétszáz nap munkaviszonnal** rendelkezik, és álláskeresői járadékra nem szerzett jogosultságot (Flt. 30. § 1. bekezdés b. pont).

A **munkaviszony időtartama** nem számítható be a fizetés nélküli szabadság harminc napot meghaladó időtartama, **kivéve**, ha annak igénybevételére az alábbiak miatt került sor:

- a gyermek harmadik életéve betöltéséig, a gyermek otthoni gondozása céljából; a gyermek tizennegyedik életéve betöltéséig, ha a munkavállaló a gyermek gondozása céljából gyermekgondozási segélyben részesül; a gyermek tizenkettedik életéve betöltéséig a gyermek betegsége esetén, az otthoni ápolás érdekében (Flt. 30. § 1. bekezdés, 25. § 4. bekezdés a. pont, Mt. 138. § 5. bekezdés);
- közeli hozzátartozó legfeljebb két évig történő otthoni ápolása (Flt. 30. § 1. bekezdés, 25. § 4. bekezdés b. pont, Mt. 139. § 1. bekezdés);
- saját részre történő magánérs lakás építésére legfeljebb egy évig (Flt. 30. § 1. bekezdés, 25. § 4. bekezdés c. pont, Mt. 140. § 1. bekezdés).

A segély **folyósításának időtartama** 90 nap (Flt. 30. § 4. bekezdés b. pont).

Az álláskeresői segélyben részesülőnek az álláskeresői segély folyósításának időtartama alatt legalább kéthavonta kell jelentkeznie az állami foglalkoztatási szervnél (FMM R. 5. § 2. bekezdés ba. pont, Flt. 30. § 1. bekezdés b. pont).

Az **álláskeresői segély** iránti kérelemhez csatolni kell a munkáltatók által kitöltött “Igazolólap a munkanélküli járadék megállapításához” című nyomtatványt, az “Adatlap a bírósági végzéssel meghatározott tartási kötelezettségről” elnevezésű nyomtatványt. A nyomtatványokat a munkáltatónak az utolsó munkanapon kell kiadnia, a második példányt öt évig meg kell őriznie. Alkalmi munkakönyvvel történő foglalkoztatás esetén elegendő az alkalmi munkakönyv bemutatása. (Flt. 36/A. §, lásd még a 4/1997. MüM R. 1. § 1. bekezdés és a rendelet melléklete, az 1997. évi LXXIV. tv. 11. § 2. bekezdés, a 2005. évi LXX. tv. 19. § 9. bekezdés)

„Álláskeresői járadékban részesültek álláskeresői segélye”

Álláskeresői segélyre **jogosult** az az álláskereső, akinek az álláskeresői járadékát legalább 180 nap időtartamra állapították meg, és annak folyósítását a járadék folyósítási idejének kimerítése miatt szüntették meg, és a kérelmet a járadék folyósításának megszűnésétől számított 30 napon belül benyújtotta (Flt. 30. § 1. bekezdés a. pont, 28. § 1. bekezdés h. pont).

Az álláskeresői segély **folyósításának időtartama** 90 nap, ha az álláskereső a kérelem benyújtásának időpontjában az 50. életévét betöltötte, 180 nap (Flt. 30. § 4. bekezdés a. pont).

Az álláskeresői segélyben részesülőnek az álláskeresői segély folyósításának időtartama alatt legalább kéthavonta kell jelentkeznie az állami foglalkoztatási szervnél (FMM R. 5. § 2. bekezdés ba. pont, Flt. 30. § 1. bekezdés a. pont).

„Öregségi nyugdíj előtt állók álláskeresői segélye”

Álláskeresői segélyre **jogosult**, az alábbi feltételek együttes fennállása esetén az az **álláskereső**,

- akinek a reá irányadó **öregségi nyugdíjkorhatár betöltéséhez legfeljebb öt éve hiányzik** (a jogosultsághoz szükséges életkor),
- aki rendelkezik az öregségi nyugdíjhoz szükséges szolgálati idővel,⁴⁸
- aki legalább **140 napon át álláskeresői járadékban részesült**⁴⁹, és járadék folyósításának időtartamát kimerítette,
- akinek az álláskeresői járadék folyósítási időtartamának lejártát követő **három éven belül a jogosultsághoz szükséges életkort kell betölteni** (Flt. 30. § 1. bekezdés c. pont, 2. bekezdés).

A segély **folyósításának időtartama** az álláskereső öregségi, rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíj jogosultságának megszerzéséig tart (Flt. 30. § 4. bekezdés c. pont).

Az álláskeresői segélyben részesülőnek az álláskeresői segély folyósításának időtartama alatt legalább háromhavonta kell jelentkeznie a munkaügyi központ kirendeltségénél (FMM R. 5. § 2. bekezdés bb. pont).

Az álláskeresői segély iránti kérelemhez célszerű csatolni az illetékes nyugdíjbiztosítási igazgatóság igazolását arról, hogy a kérelmező rendelkezik az öregségi nyugdíjhoz szükséges szolgálati idővel. Az illetékes nyugdíjbiztosítási igazgatósághoz szolgálati idő elismertetési kérelmet

⁴⁸ Öregségi nyugdíjkorhatár: a személyre irányadó öregségi nyugdíjkorhatár, a társadalombiztosítási jogszabályok által egyes munkakörökben biztosított korkedvezmény figyelembevételével (Flt. 58. § 5. bekezdés h. pont). Lásd a Kézikönyv 26-32. oldalán "Nyugellátások és nyugdíjszerű ellátások" című fejezetében az öregségi nyugdíjkorhatárt és az ahhoz szükséges szolgálati időt.

⁴⁹ Korábban a nyugdíj előtti munkanélküli segély megállapításához 140 nap munkanélküli járadékfolyósítási idő volt szükséges. Az Flt. szó szerinti értelmezésében „öregségi nyugdíj előtt állók álláskeresői segélyére” csak az álláskeresői járadék alapján lehet jogosultságot szerezni. Feltételezhető azonban, hogy a korábban folyósított munkanélküli járadék is jogosultságot teremt, mivel a törvényalkotó szándéka szerint a munkanélküli járadékot váltotta fel az álláskeresői járadék. Ebből következően azonban a „munkaviszonnal rendelkezők álláskeresői segélyének” folyósítási ideje nem számítható be a 140 napba.

kell benyújtani, ha a kérelmező még nem rendelkezik semmilyen olyan korábbi nyugdíjhatározattal, mely tartalmazza a szolgálati idejét.

Az álláskeresési segélyek közös szabályai

A **kérelmező** rokkantsági, valamint baleseti rokkantsági nyugdíjra **nem lehet jogosult**, táppénzben **nem részesülhet**. Az az álláskereső kérheti az ellátás megállapítását, aki munkát akar vállalni, de önálló álláskeresése nem vezetett eredményre, és számára az illetékes az állami foglalkoztatási szerv sem tud megfelelő munkahelyet⁵⁰ felajánlani (Flt. 30. § 1. bekezdés, 25. § 1. bekezdés c-d. pont).

Az ellátás **összege** a kérelem benyújtásának időpontjában hatályos minimálbér 40%-a, töredék hónap esetén az egy napra járó segély összege a fenti összeg 30-ad része (Flt. 30. § 3, 6. bekezdés). Ha az álláskereső átlagkeresete ennél alacsonyabb, akkor az összeg az átlagkeresettel megegyező (Flt. 30. § 3. bekezdés). Az átlagkeresetet a kérelmező álláskeresővé válását megelőző négy naptári negyedévben elért átlagkeresete alapulvételével kell megállapítani (Flt. 30. § 3. bekezdés, 26. § 1. bekezdés). Amennyiben az álláskereső több munkaadónál állt munkaviszonyban, úgy azt az összes munkáltatónál elért átlagkereset alapján kell kiszámítani (Flt. 30. § 3. bekezdés, 26. § 2. bekezdés). Ha az álláskereső átlagkeresete az álláskeresővé válást megelőző négy naptári negyedévben nem állapítható meg, az álláskeresővé válását megelőzően betöltött utolsó munkakörben, illetőleg az ahhoz hasonló munkakörben elért kereset országos átlaga alapján kell megállapítani (Flt. 30. § 3. bekezdés, 26. § 3. bekezdés). Az álláskeresési segély folyósításának kezdő napja az álláskeresési segély iránti kérelem benyújtását követő nap (Flt. 30. § 6. bekezdés).

A 2005. október 31-éig hatályos jogszabályok alapján az álláskeresést ösztönző juttatás az öregségi nyugdíj - az ellátásra való jogosultság kezdő napján hatályos - legkisebb összegének 85%-a (a 2005. október 31-éig hatályos Flt. 33. § 1. bekezdés). A nyugdíj előtti munkanélküli segély összege a mindenkor legkisebb öregségi nyugdíj 80%-a, töredék hónap esetén az egy napra járó ellátás összege ennek a harmincad része (a 2005. október 31-éig hatályos Flt. 30. § 4-5. bekezdés).

Szüneteltetni kell az álláskeresési segély folyósítását, ha az álláskereső terhességi-gyermekágyi segélyben, gyermekgondozási díjban, illetőleg gyermekgondozási segélyben részesül, az **ellátás folyósításának időtartamára**; illetve ha előzetes letartóztatásban van, szabadságvesztés, elzárás **büntetését tölti**, kivéve, ha a szabadságvesztés-büntetést pénzbüntetés átváltoztatása miatt állapították meg (Flt. 30. § 9. bekezdés, 29. § 1. bekezdés a-b. pont). Ha az álláskereső a támogatás megállapításakor hatályos kötelező legkisebb munkabérnek megfelelő összegű keresetpótló juttatásban részesül (Flt. 30. § 9. bekezdés, 29. § 1. bekezdés e. pont, 14. § 6. bekezdés). Ha az álláskereső **rövid időtartamú**, legfeljebb 90 napig tartó **kereső tevékenységet folytat** - feltéve, hogy

⁵⁰ A megfelelő munkahely meghatározását 80-81 oldalon.

bejelentési kötelezettségének⁵¹ eleget tett (Flt. 30. § 9. bekezdés, 29. § 1. bekezdés d. pont, 36. § 1. bekezdés) -, vagy rövid időtartamú, 90 napot meg nem haladó **közhasznú munkát** végez (Flt. 30. § 9. bekezdés, 29. § 1. bekezdés c. pont, 25. § 5. bekezdés, 58. § 5. bekezdés I. pont). A **kereső tevékenység időtartamától függetlenül** szünetel az ellátás folyósítása annak, aki az „**öregségi nyugdíj előtt állók álláskeresői segélyében**” részesül (Flt. 30. § 10. bekezdés a. pont). Ha úgy folytat keresőtevékenységet, hogy bejelentési kötelezettségét elmulasztotta, akkor 90 napra szünetel az ellátás folyósítása (Flt. 30. § 10. bekezdés b. pont, 36. § 1. bekezdés). Ha az öregségi nyugdíj előtt álló segélyezett a folyósítás szünetelése alatt folytatott kereső tevékenység eredményeként álláskeresői járadékra szerzett jogosultságot, az álláskeresői járadék folyósítási idejének kimerítését követően az álláskeresői segélyt részére tovább kell folyósítani (Flt. 30. § 10. bekezdés c. pont).

A 2005. október 31-éig hatályos jogszabályok alapján az álláskeresőt ösztönző juttatás folyósítási idejét csökkenteni kell a keresetpótló juttatás folyósításának időtartamával (a 2005. október 31-éig hatályos Flt. 34. § 5. bekezdés).

Az ellátás folyósítását **meg kell szüntetni**, ha az álláskereső a megszüntetését **kéri** (Flt. 30. § 7. bekezdés a. pont, 28. § 1. bekezdés a. pont). Ha az álláskeresőt **törlik** a nyilvántartásból (Flt. 30. § 7. bekezdés a. pont, 28. § 1. bekezdés b. pont). Öregségi, rokkantsági, baleseti rokkantsági **nyugdíjra szerez jogosultságot** (Flt. 30. § 7. bekezdés a. pont, 28. § 1. bekezdés c. pont). Olyan **képzési lehetőséget fogad el**, amelynek során a kötelező legkisebb munkabér összegét elérő rendszeres támogatásban részesül (Flt. 30. § 7. bekezdés a. pont, 28. § 1. bekezdés e. pont). **Oktatási** intézmény nappali tagozatán folytat tanulmányokat (Flt. 30. § 7. bekezdés a. pont, 28. § 1. bekezdés f. pont). Az álláskereső meghalt (Flt. 30. § 7. bekezdés a. pont, 28. § 1. bekezdés g. pont). Az ellátás **folyósítási idejét kimerítette** (Flt. 30. § 7. bekezdés b. pont). Akkor is meg kell szüntetni a segély folyósítását, ha az álláskereső **kereső tevékenységet folytat, kivéve** az alkalmi munkavállalói könyvel folytatott kereső tevékenységet (Flt. 30. § 8. bekezdés).

Költségtérítés

Az álláskereső részére az álláskeresők támogatása, valamint a vállalkozói járadék megállapításával, valamint a munkahelykereséssel kapcsolatos (ideértve a lakóhelyétől az állami foglalkoztatási szervhez történő oda- és visszautazást, valamint az állami foglalkoztatási szerv által kezdeményezett foglalkozás-egészségügyi szakvélemény beszerzéséhez szükséges utazást is), a tömegközlekedési eszköz igénybevételével felmerült indokolt helyközi utazási költséget meg kell téríteni. Az álláskereső részére indokolt esetben helyi utazási költségek is megtéríthetők. (Flt. 31. §)

⁵¹ A bejelentési kötelezettségről bővebben a 92. oldalon.

Vállalkozói járadék

Vállalkozói járadékra **jogosult** az az álláskereső, aki álláskeresővé válását megelőző **négy éven belül** legalább **háromszázhatvanöt napig** egyéni vagy társas vállalkozóként folytatott tevékenységet, és **vállalkozói járulékfizetési kötelezettségének eleget tett**; rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjra nem jogosult, táppénzben nem részesül; valamint munkát akar vállalni, de számára az állami foglalkoztatási szerv nem tud megfelelő munkahelyet⁵² felajánlani (Flt. 44. § 1. bekezdés).

A négyéves időtartam meghosszabbodik a következő időtartamokkal, vagy azok egy részével, ha ezen idő alatt a munkanélküli nem állt munkaviszonyban, és egyéni vagy társas vállalkozói tevékenységet sem folytatott (Flt. 46. § 1. bekezdés):

- sor-, valamint tartalékos katonai szolgálat, továbbá a polgári szolgálat,
- keresőképtelenséggel járó betegség,
- beteg gyermek ápolására táppénzes állomány,
- terhességi-gyermekágyi segély, gyermekgondozási díj, gyermekgondozási segély folyósításának,
- rokkantsági és a baleseti rokkantsági nyugdíj, a rendszeres szociális járadék, az átmeneti járadék, továbbá a bányászok egészségkárosodási járadéka folyósításának,
- az előzetes letartóztatás, a szabadságvesztés, és az elzárás büntetés,
- az ápolási díj és a gyermeknevelési támogatás folyósításának időtartamával.

A vállalkozói járadék **összegét** a vállalkozói járulék alapját képező jövedelem összegének alapulvételével kell kiszámítani. A kiszámítás során az álláskereső álláskeresővé válását megelőző négy naptári éven belül annak az utolsó naptári évnek a jövedelmét kell figyelembe venni, amelyben az álláskereső legalább hat hónapon keresztül vállalkozói járulékot fizetett, ennek hiányában a vállalkozói járadék összegének alapjaként az álláskeresővé válást megelőző naptári évben hatályos kötelező legkisebb munkabért kell figyelembe venni. (Flt. 45. § 1. bekezdés)

A vállalkozói járadék kiszámításának alapja a jövedelem havi átlagának 65 százaléka, egy napra eső összege ennek harmincad része (Flt. 45. § 2-3. bekezdés). A vállalkozói járadék havi összegének alsó határa megegyezik az öregségi nyugdíj - a vállalkozói járadékra való jogosultság kezdő napján hatályos - legkisebb összegének 90 százalékaival, felső határa, pedig az így megállapított összeg kétszerese (Flt. 45. § 4. bekezdés). A vállalkozói járadék a szünetelését követően történő folyósítása esetén - ha a szünetelés 540 napnál hosszabb ideig tartott - a vállalkozói járadék alsó határának számításánál az öregségi nyugdíjnak az ismételt folyósítás kezdő napján hatályos összegét kell figyelembe venni (Flt. 45. § 5. bekezdés).

A vállalkozói járadék **folyósításának kezdő napja** az álláskeresőnek az állami foglalkoztatási szervnél történő jelentkezését követő naptári nap (Flt. 46. § 4. bekezdés).

⁵² A megfelelő munkahely definícióját lásd a 80-81. oldalon.

A **folyósítás időtartamának** számításánál öt nap járulékfizetési idő egy nap járadékfolyósítási időnek felel meg. Ha a kiszámítás során töredéknapp keletkezik, a kerekítés szabályait kell alkalmazni. (Flt. 46. § 2. bekezdés) A vállalkozói járadék folyósításának leghosszabb időtartama 270 nap (Flt. 46. § 3. bekezdés). Aki az állami foglalkoztatási szerv által támogatott képzést a vállalkozói járadék folyósításának ideje alatt, annak kezdő időpontjától számított 180 napon belül elkezdi, és a képzés időtartama alatt a vállalkozói járadék folyósítási idejét kimeríti, annak a vállalkozói járadékot a képzés hátralévő időtartamára - legfeljebb azonban a képzés megkezdésétől számított 365 napig - tovább kell folyósítani (Flt. 46. § 5. bekezdés). Az alkalmi munkavállalói könyvvel rendelkező álláskereső vállalja, hogy az alkalmi munkakönyvét a munkaügyi központ által megjelölt időpontban bemutatja (Flt. 46. § 5. bekezdés, 14. § 8. bekezdés).

A vállalkozói járulék befizetéséről, valamint a **vállalkozói járadék** alapját képező naptári év jövedelméről az állami adóhatóság igazolást állít ki (Flt. 45. § 1. bekezdés).

Szüneteltetni kell a vállalkozói járadék folyósítását, ha az álláskereső terhességi-gyermekágyi segélyben, gyermekgondozási díjban, illetőleg gyermekgondozási segélyben részesül, az **ellátás folyósításának időtartamára**; illetve ha előzetes letartóztatásban van, szabadságvesztés, elzárás **büntetését tölti**, kivéve, ha a szabadságvesztés-büntetést pénzbüntetés átváltoztatása miatt állapították meg (Flt. 46/A. § 1. bekezdés, 29. § 1. bekezdés a-b. pont). Ha az álláskereső a megállapításakor hatályos kötelező legkisebb munkabérnek megfelelő összegű keresetpótló juttatásban részesül (Flt. 46/A. § 1. bekezdés, 29. § 1. bekezdés e. pont 14. § 6. bekezdés). Ha az álláskereső **rövid időtartamú**, legfeljebb 90 napig tartó **kereső tevékenységet folytat** - feltéve, hogy bejelentési kötelezettségének⁵³ eleget tett (Flt. 46/A. § 1. bekezdés, 29. § 1. bekezdés d. pont, 36. § 1. bekezdés) -, vagy rövid időtartamú, 90 napot meg nem haladó **közhasznú munkát** végez (Flt. 46/A. § 1. bekezdés, 29. § 1. bekezdés c. pont, 25. § 5. bekezdés, 58. § 5. bekezdés I. pont). A munkavégzés napjaira szünetel a járadék folyósítása, ha a munkanélküli **alkalmi foglalkoztatásnak** minősülő jogviszonyt létesít,⁵⁴ ez esetben az alkalmi munkavállalói könyvet a vállalkozói járadék számfejtése előtt az állami foglalkoztatási szerv által megjelölt időpontban be kell mutatnia (Flt. 46/A. § 1. bekezdés, 29. § 3. bekezdés, 36. § 2. bekezdés).

Az ellátás folyósítását **meg kell szüntetni**, ha az álláskereső a megszüntetését kéri (Flt. 46/A. § 1. bekezdés, 28. § 1. bekezdés a. pont). Ha az álláskeresőt **törlik** a nyilvántartásból (Flt. 46/A. § 1. bekezdés, 28. § 1. bekezdés b. pont). Rokkantsági, baleseti rokkantsági **nyugdíjra szerez jogosultságot** (Flt. 46/A. § 1. bekezdés, 28. § 1. bekezdés c. pont). 90 napot meghaladó **kereső tevékenységet folytat** (Flt. 46/A. § 1. bekezdés, 28. § 1. bekezdés d. pont, 29. § 1. bekezdés d. pont). Olyan **képzési lehetőséget fogad el**, amelynek során a kötelező legkisebb munkabér összegét elérő rendszeres támogatásban részesül (Flt. 46/A. § 1. bekezdés, 28. § 1. bekezdés e. pont). **Oktatási** intézmény nappali tagozatán folytat tanulmányokat (Flt. 46/A. § 1. bekezdés, 28. § 1. bekezdés f. pont). Az álláskereső meghalt (Flt. 46/A. § 1. bekezdés, 28. § 1. bekezdés g. pont). Az álláskeresősi járadék **folyósítási idejét kimerítette** (Flt. 46/A. § 1. bekezdés, 28. § 1. bekezdés h. pont).

⁵³ A bejelentési kötelezettségről bővebben a 92. oldalon.

⁵⁴ Lásd a 37. lábjegyzetet az alkalmi foglalkoztatásról.

Amennyiben az ellátás folyósítása azért szűnt meg, mert az álláskereső az álláskeresői megállapodásban foglaltakat neki felróható okból nem teljesítette, vagy munkahely létesítése során bejelentési kötelezettségének nem tett eleget, a folyósítás megszüntetését követő **90 nap elteltével** folyósítható ismételten a járadék, akkor is, ha a jogosultsági feltételekkel egyébként rendelkezik (Flt. 46/A. § 1. bekezdés, 28. § 2. bekezdés).

Az álláskeresői támogatások és a vállalkozói járadék közös szabályai

Aki álláskeresői támogatásban, vállalkozói járadékban részesül, **köteles bejelenteni** az általa folytatott kereső tevékenységet, valamint az őt foglalkoztató munkaadó nevét, címét és adószámát - az alkalmi munkavállalói könyvvel rendelkező kivételével - legkésőbb a munkakezdést megelőző napon, a kereső tevékenység megszűnését, az azt követő napon (Flt. 36. § 1-2. bekezdés, 46/A. § 4. bekezdés, lásd még a 2005. évi LXX. tv. 19. § 9. bekezdés).

Ha az álláskeresői járadékban, vállalkozói járadékban részesülő alkalmi munkakönyvvel rendelkezik, az alkalmi munkavállalói könyvet az ellátások számfejtése előtt a munkaügyi központ kirendeltsége által megjelölt időpontban be kell mutatnia (Flt. 36. § 2. bekezdés, 46/A. § 4. bekezdés).

Ha az álláskereső **álláskeresői járadékra és vállalkozói járadékra egyaránt jogosult**, mindkét ellátást meg kell állapítani, és az álláskeresői járadék folyósításának kezdő időpontja nem lehet korábbi, mint a vállalkozói járadék folyósítási idejének kimerítését követő nap (Flt. 46/A. § 2. bekezdés). Az álláskeresői járadékra való jogosultság, illetőleg a vállalkozói járadékra való jogosultság időtartamát akkor kell összeszámítani, ha az álláskereső legalább az egyik ellátás megállapításához szükséges jogosultsági időnek több mint a felét megszerezte, a két időtartam összege eléri legalább az egyik ellátás megállapításához szükséges jogosultsági időtartam mértékét. Ebben az esetben azt az ellátást kell megállapítani, amely jogosultsági időtartamának több mint a felével az álláskereső rendelkezik. Ha az álláskereső mindkét ellátás jogosultsági időtartamának több mint a felét megszerezte, azt az ellátást kell megállapítani, amelynek jogosultsági időtartama az álláskeresővé válást megelőzte. (Flt. 46/A. § 3. bekezdés) Az álláskeresői járadék, valamint a vállalkozói járadék jogosultsági időtartama 2006. január 1-jétől számítható össze (lásd még a 2004. évi CI. törvény az adókról, járulékokról és egyéb költségvetési befizetésekről szóló törvények módosításáról 318. § 8. bekezdés).

A vállalkozói járadékban részesülőt megillető jogok és kötelezettségek megegyeznek a többi álláskeresői támogatásban részesülő személyekre vonatkozó szabályokkal (Flt. 46/A. § 4. bekezdés, lásd még a 2005. évi LXX. tv. 19. § 9. bekezdés).

Az **álláskeresői járadékból, az álláskeresői segélyből és a vállalkozói járadékból nyugdíjjárulékot vonnak**, így a folyósítás időtartama szolgálati időnek számít (lásd még a 1997. évi LXXX. törvény a társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről - a továbbiakban Tbj. - 26. § 2. bekezdés).

Az **álláskeresői járadékban, az álláskeresői segélyben és a vállalkozói járadékban** részesülők egészségügyi szolgáltatásra jogosultak (lásd még Tbj. 5. § 1. bekezdés d. pont).

Foglalkoztatást elősegítő támogatások

A törvény III. fejezete szabályozza a munkaerő-piaci szolgáltatásokat és a foglalkoztatás elősegítő támogatásokat. Foglalkoztatás bővítését szolgáló támogatások keretében támogatja egyrészt a munkaadókat másrészt az álláskeresőket. (FIt. 13/A-22. §) A munkaerő-piaci szolgáltatások: a munkaerő-piaci és foglalkoztatási információ nyújtása, a munka-, pálya-, álláskeresési, rehabilitációs, helyi (térségi) foglalkoztatási tanácsadás és a munkaközvetítés (FIt. 13/A. § 2. bekezdés). A fenti szolgáltatások közül az álláskeresési tanácsadás egyik fajtáját, az álláskereső klubot részletezzük. (FIt. 13/A. § 2. bekezdés b. pont, lásd még a 30/2000. (IX. 15.) GM rendelet a munkaerő-piaci szolgáltatásokról, valamint az azokhoz kapcsolódóan nyújtható támogatásokról (a továbbiakban: 30/2000. GM R.) 4. § c. pont, 7. § 2. bekezdés c. pont).

Az álláskereső klub

Az álláskereső klub az álláskeresők részvételével tartott csoportos foglalkozás, melynek célja, azon álláskeresők elhelyezkedésének elősegítése, akik munkát akarnak vállalni, de nem rendelkeznek az álláskereséshez szükséges ismeretekkel (FIt. 13/A. § 2. bekezdés b. pont, lásd még 30/2000. GM R. 4. § c. pont, 7. § 2. bekezdés c. pont). Az álláskereső kérelmére **keresetpótló juttatás állapítható meg** - egy naptári évben legfeljebb 90 napra - a kirendeltség által a részére felajánlott, csoportos foglalkozáson (álláskereső klub) történő részvétel időtartamára, ha a szolgáltatás időtartama legalább a 15 napot eléri, és a szolgáltatást a munkaügyi központ nyújtja, vagy nyújtásához támogatást állapított meg. A keresetpótló juttatás összege megegyezik a munkaügyi központ által támogatott képzésben részt vevők részére nyújtható keresetpótló juttatás összegével, azaz megállapításakor hatályos kötelező legkisebb munkabérrel, melynek folyósítására a szolgáltatás igénybevételének igazolását követően kerülhet sor. A keresetpótló juttatás megállapításáról a kirendeltség a szolgáltatást igénybe vevő álláskeresővel hatósági szerződést köt. (30/2000. GM R 26-28. §, FIt. 14. § 6. bekezdés)

A munkaadóknak nyújtott, a foglalkoztatás bővítését szolgáló támogatások

A munkaadóknak nyújtott foglalkoztatást elősegítő támogatások közül azokat emeljük ki, amelyeknek célja egy-egy munkavállalói csoportot támogatása. A támogatás vonatkozhat a munkabérre, vagy az azzal kapcsolatos járulékok részben vagy egészben történő átvállalására. (FIt. 16-16/B, 18-18/A, 19, 19/C. §)

A munkaadó részére hátrányos helyzetű személy munkaviszony keretében történő foglalkoztatásához a munkabér és járuléka legfeljebb ötven százalékának, megváltozott munkaképességű személy esetében legfeljebb hatvan százalékának megfelelő összegű támogatás nyújtható egyévi időtartamra (FIt. 16. §). Hátrányos helyzetű személynek kell tekinteni azt a személyt, aki álláskereső, és legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik, vagy a foglalkoztatás megkezdésekor az ötvenedik életévét betöltötte, vagy a 25. életévét be nem töltött pályakezdő, vagy

aki egyedülállóként 18 évesnél fiatalabb gyermeket nevel. Hátrányos helyzetű az a személy is, aki a foglalkoztatás megkezdését megelőzően: 12 hónapon belül börtönben volt; vagy 16 hónap alatt legalább 12 hónapig, 25. életévét be nem töltött, pályakezdőnek tekinthető személy esetében 8 hónap során 6 hónapig álláskeresőként volt nyilvántartva. Továbbá az is, aki a foglalkoztatás megkezdését megelőzően 12 hónapon belül gyermekgondozási segélyben (a továbbiakban: gyes), gyermeknevelési támogatásban (a továbbiakban: gyet), illetőleg terhességi-gyermekágyi segélyben (a továbbiakban: gyás), gyermekgondozási díjban (a továbbiakban: gyed), vagy ápolási díjban részesült. Hátrányos helyzetűnek számít a munkavállaló, akit munkahelyének elvesztése fenyeget, ha az ötvenedik életévét betöltötte, vagy életkorra tekintet nélkül legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik. Megváltozott munkaképességű személynek kell tekinteni azt a személyt, aki rehabilitációs járadékban részesül, továbbá azt az álláskeresőt, akinek munkaképesség-csökkenésének mértéke - az Országos Rehabilitációs és Szociális Szakértői Intézet szerint - legalább a 40 százalékot eléri, vagy akinek egészségkárosodásának mértéke legalább a 40 százalékot eléri, vagy rehabilitációs javaslattal rendelkezik. (lásd még 6/1996. (VII. 16.) MüM rendelet a foglalkoztatást elősegítő támogatásokról, valamint a Munkaerőpiaci Alapból foglalkoztatási válsághelyzetek kezelésére nyújtható támogatásról (a továbbiakban 6/1996. MüM R.) 11. §)

A pályakezdő fiatalok **Start kártyát** igényelhetnek (lásd még 2004. évi CXXIII. törvény a pályakezdő fiatalok, az ötven év feletti munkanélküliek, valamint a gyermek gondozását, illetve a családtag ápolását követően munkát keresők foglalkoztatásának elősegítéséről, továbbá az ösztöndíjas foglalkoztatásról (a továbbiakban: Pftv.) 1. § 2. bekezdés 2. pont). A munkaerőpiactól tartósan távollévő személyek: a gyes, a gyet, a gyed, a gyás az ápolási díj folyósításának megszűnését követően foglalkoztatásra irányuló jogviszonyt létesítők, és a gyermek egy éves korának betöltését követően gyes folyósítása mellett munkát vállalók, **Start Plusz kártyát** igényelhetnek (lásd még Pftv. 1. § 2. bekezdés 1. pont b. pont, 4. § 1. bekezdés). **Start Extra** kártya kiváltására jogosult a tartósan álláskereső,⁵⁵ ha az ötvenedik életévét betöltötte, vagy életkorra való tekintet nélkül legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik (lásd még Pftv. 6. § 1. § 2. bekezdés 1. alpont c. pont).

Start kártyára az a pályakezdő fiatal jogosult, aki a huszonötödik életévét - felsőfokú végzettségű személy esetén a harmincadik életévét – nem töltötte be, és tanulmányait befejezte, vagy megszakította, és ezt követően első ízben létesít foglalkoztatásra irányuló jogviszonyt vagy ösztöndíjas foglalkoztatási jogviszonyt, és e jogviszony létesítését megelőzően megbízási szerződés, vállalkozási szerződés alapján vagy egyéni vállalkozóként sem végzett munkát. A foglalkoztatásra irányuló jogviszony első ízben történő létesítésének megítélése szempontjából figyelmen kívül kell

⁵⁵ A Pftv. alkalmazásában tartósan álláskereső: az a személy, akit az állami foglalkoztatási szerv a Start-kártya igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12, pályakezdő álláskereső esetében 8 hónapon belül legalább 6 hónapig álláskeresőként nyilvántartott (Pftv. 1. § 2. bekezdés 9. pont). Pályakezdő álláskereső: a 25. életévét - felsőfokú végzettségű személy esetén 30. életévét - be nem töltött, a munkaviszony létesítéséhez szükséges feltételekkel rendelkező, az állami foglalkoztatási szerv által nyilvántartott álláskereső, feltéve, ha munkanélküli járadékra a tanulmányainak befejezését követően nem szerzett jogosultságot. Nem tekinthető pályakezdő álláskeresőnek, aki terhességi-gyermekágyi segélyben, gyermekgondozási díjban, illetőleg gyermekgondozási segélyben részesül, előzetes letartóztatásban van, szabadságvesztés, illetve elzárás büntetését tölti, sor- vagy tartalékos katonai szolgálatot, továbbá polgári szolgálatot teljesít. (Fit. 58. § 5. bekezdés k. pont)

hagyni a tanulói és a hallgatói jogviszony mellett fennálló, illetve az iskolai szünet időtartama alatt létesített foglalkoztatásra irányuló jogviszonyokat, továbbá a tanulói és a hallgatói jogviszony megszűnése után alkalmi munkavállalói könyvvel létesített jogviszonyt. (lásd még Pftv. 3. § 1-3. bekezdés)

Start Plusz kártya a gyés, a gyet, a gyed, gyás valamint az ápolási díj folyósításának megszűnését követő foglalkoztatáshoz annyiszor váltható ki, ahányszor különböző személyekre tekintettel az ellátás megállapítására sor került. A gyés melletti foglalkoztatáshoz igénybe vett Start Plusz kártya érvényességi idejének lejártát követően a gyermekgondozási segély folyósításának megszűnését követő foglalkoztatáshoz újabb Start Plusz kártya nem váltható ki. Ha a Start Plusz kártya érvényességi ideje alatt újabb gyermek születik, a következő kártya kiváltására a legfiatalabb gyermekre tekintettel kerülhet sor. (Pftv. 4. § 3-5. bekezdés)

A munkáltatót, ha Start kártyával, Start Extra kártyával, illetve Start Plusz kártyával rendelkezőt foglalkoztat, járulékkedvezmény illeti meg (lásd még Pftv. 4/A-5, 7. §).

A magánszemély állandó, ennek hiányában ideiglenes lakóhelye, szokásos tartózkodási helye szerinti **adóhatóság** regionális igazgatóságánál kérheti a Start-kártya kiállítását (lásd még a 273/2006. (XII. 23.) Korm. Rendelet az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatalról (a továbbiakban: 273/2006. Korm. R.) 13. § a. pont). A Start-kártyát nyomtatványon kell igényelni a szükséges igazolások csatolásával (lásd még a 31/2005. (IX. 29.) PM rendelet a START-kártya felhasználásának, a járulékkedvezmény érvényesítésének, továbbá elszámolásának részletes szabályairól (a továbbiakban: 31/2005. PM. R.) 2. §).⁵⁶

A kártya első alkalommal történő kiadása díjmentes. Díjmentesen kell kiadni a kártyát akkor is, ha a korábban kiadott kártyán szereplő adat megváltozott vagy téves, továbbá ha a középfokú végzettséggel rendelkező közben felsőfokú végzettséget szerzett, és a felsőfokú végzettséget szerzett munkavállaló arra tekintettel kéri, hogy a részére korábban kiadott Start-kártya érvényessége két évnél azért rövidebb, mert az érvényesség a kártyatulajdonos munkavállaló huszonötödik életéve betöltésével lejár. Ugyancsak díjmentesen kell kiadni a kártyát minden olyan törvényben előírt esetben, amikor az igénylő új kártyára válik jogosulttá. Egyéb esetben 2200Ft igazgatási szolgáltatási díjat kell fizetni. (lásd még 31/2005. PM. R. 4. § 2-3. bekezdés)

A Start-kártyák érvényességi ideje két év, pályakezdő esetén azonban legfeljebb az igénylő huszonötödik életévének, felsőfokú végzettséggel rendelkező esetén a harmincadik életévének betöltéséig; Start extra kártya esetén az legfeljebb igénylő öregségi nyugdíj jogosultságának eléréséig (lásd még a 2003. évi XCII. törvény az adózás rendjéről (a továbbiakban: Art.) 20/A. § 2. bekezdés d. pont).

⁵⁶ A [08T34START](http://www.apeh.hu) adatlap letölthető a www.apeh.hu honlapról.

Ösztöndíjasként foglalkoztatható az a pályakezdő, aki az ösztöndíjas foglalkoztatási jogviszony létesítésének időpontjában a 30. életévét még nem töltötte be, és akinek a diplomája a jogviszony létesítését megelőző két éven belül került kiadásra, és munkaviszonyban, közalkalmazotti jogviszonyban, közszolgálati jogviszonyban, szolgálati jogviszonyban (a továbbiakban együtt: munkaviszony) nem áll (Pftv. 1. § 2. bekezdés 6. pont). A foglalkoztatót a kedvezmények csak akkor illetik meg, ha az ösztöndíjas Start-kártyával rendelkezik (Pftv. 16. §). Az ösztöndíjas önálló munkakör ellátásával nem bízható meg, csak olyan feladatot láthat el, amelyek a munkatapasztalat szerzést szolgálják (Pftv. 10. § 2. bekezdés).

Az álláskeresőnek nyújtott foglalkoztatást elősegítő támogatások

Az álláskeresőknél juttatott támogatások a képzések támogatása, az önfoglalkoztatás, valamint ezen belül vállalkozás indítása, vagy vállalkozáshoz való csatlakozás (Flt. 14, 17. §). Az alábbiakban a képzések támogatását részletezzük.

Képzések elősegítése

Támogatható az állami foglalkoztatási szerv által felajánlott, vagy elfogadott képzése annak, aki **álláskereső**, vagy aki a 25. életévét - felsőfokú végzettségű személy esetén a 30. életévét - nem töltötte be, és a tanulói, hallgatói jogviszonya megszűnését követően álláskeresői járadékra, álláskeresői segélyre nem szerzett jogosultságot (Flt. 14. § 1. bekezdés a-b. pont, lásd még a 2005. évi CLXX. tv. 19. § 9. bekezdés).

Támogatható annak is a képzése, aki **gyermekgondozási segélyben, gyermeknevelési támogatásban**, illetőleg **terhességi gyermekágyi segélyben, gyermekgondozási díjban**⁵⁷ vagy **ápolási díjban** részesül. A képzés időtartama ebben az esetben hetente nem haladhatja meg a húsz órát. A gyermekgondozási segélyben részesülő személy képzése a gyermek egy éves, gyermekgondozási díjban részesülő személy képzése a gyermek másfél éves korának betöltését követően kezdődhet meg. A gyermekgondozási segélyben, gyermeknevelési támogatásban részesülő személy a képzés ideje alatt kereső tevékenységet nem folytathat.⁵⁸ (Flt. 14. § 1. bekezdés c. pont, 2. bekezdés)

⁵⁷ A terhességi-gyermekágyi segélyben, vagy gyermekgondozási díjban részesülő szülő nem folytathat kereső tevékenységet. Lásd a „Családtámogatási rendszerek és anyasági ellátások” című fejezetben a 127-130. oldalon.

⁵⁸ A gyermekgondozási segélyben részesülő szülő a gyermek egy éves korától korlátlanul, a gyermekgondozási támogatásban részesülő szülő napi négy órában folytathat kereső tevékenységet. Lásd a „Családtámogatási rendszerek és anyasági ellátások” című fejezetben 117-118. oldalon.

Kérheti a képzésének támogatását az is, akinek **munkaviszonya várhatóan egy éven belül megszűnik**, és ezt a munkaadó a munkavállalóval és a telephely szerint illetékes munkaügyi központtal előzetesen írásban közölte, illetve aki **közhasznú munkavégzésben vesz részt**, ha vállalja a képzésben való részvételt. (Ft. 14. § 1. bekezdés e-f. pont). Az a munkaviszonyban álló személy is kérheti képzésének támogatását, akinek **rendszeres foglalkoztatása** képzés nélkül nem biztosítható (Ft. 14. § 1. bekezdés g. pont). A munkaadónak írásban vállalnia kell, hogy a munkavállalót a képzése befejezését követően legalább a képzés idejével azonos ideig foglalkoztatja, és a képzése költségeihez hozzájárul, vagy saját maga vagy képző intézmény bevonásával biztosítja a képzés lebonyolításához szükséges szakmai, tárgyi, technikai és személyi feltételeket. A munkaadót terhelő képzési költségekhez történő hozzájárulástól el kell tekinteni, ha a képzésben részt vevő munkavállaló a támogatás iránti kérelem benyújtásakor a 45. életévét betöltötte. (lásd még a 6/1996. MüM R. 9. §.)

Támogatható annak is a képzése, aki rehabilitációs járadékban részesül (Ft. 14. § 1. bekezdés d. pont).

Képzési támogatás adható az állam által elismert szakképesítés megszerzésére, munkakör betöltéséhez, foglalkozás, tevékenység gyakorlásához szükséges képesítés megszerzésére, a szakmai tevékenység magasabb szintű gyakorlásához, a mestervizsgálathoz szükséges ismeretek elsajátítására, a hátrányos helyzetben lévő társadalmi csoportok számára szervezett képzésre; a megváltozott munkaképességűeket érintő rehabilitációs képzésre, továbbá az elhelyezkedést, a vállalkozást segítő képzésre (lásd még a 6/1996. MüM R. 1. § 1. bekezdés a. pont, 1993. évi LXXVI. törvény a szakképzésről 1. § b-c, e-h. pont). Támogatható a szakképzés megkezdéséhez szükséges alapismereteket nyújtó oktatás, a pályaorientáló és álláskeresési ismeretek oktatása, a szakképesítéssel rendelkező személyek számára nyújtandó államilag elismert nyelvvizsga megszerzésére irányuló képzés (lásd még 6/1996. MüM R. 1. § 1. bekezdés b-d. pont.). Támogatható a képzés a közúti járművek vezetésére jogosító vezetői engedély (C, D, E kategóriára) mezőgazdasági vontató vezetésére jogosító járművezetői igazolvány, továbbá járművezetői engedély (II. kategóriára és trolibuszra érvényesítve), a belföldi és a nemzetközi árufuvarozási engedély, a veszélyes áruk szállításához szükséges engedély (ADR) kiadásához előírt képzés, továbbá az autóbusszal díj ellenében végzett személyszállításához szükséges képzés, és az építőgép-kezelő engedély kiadásához szükséges képzés (lásd még a 6/1996. MüM R. 1. § 1. bekezdés e. pont.).

A képzési támogatás abban az esetben adható, ha a képzést a munkaügyi központ ajánlotta fel, vagy az abban történő részvétellel a képzés megkezdése előtt egyetértett. Álláskeresési támogatásban részesülő személy részére képzési támogatás intenzív képzésben történő részvétel esetén nyújtható, azaz abban az esetben, ha az elméleti és gyakorlati képzés időtartama a heti húsz órát eléri. A képzési támogatást a képzés (amely a képzést lezáró első vizsgával zárul) és a képzéshez szükséges, munkáltatónál eltöltött szakmai gyakorlat időtartamára kell biztosítani (lásd még a 6/1996. MüM R. 6. § 2. bekezdés.).

Nem adható képzési támogatás az egyetemi, főiskolai továbbtanulásra felkészítő képzésre, kivéve, ha a képzésben történő részvételt a cigány kisebbségi önkormányzat, cigány kisebbségi önkormányzati társulás vagy bíróság által nyilvántartásba vett cigány érdek-képviselői szervezet szervezi, vagy szervezésében közreműködik (lásd még a 6/1996. MüM R. 1. § 3. bekezdés a. pont, 4.

bekezdés.). Nem adható képzési támogatás, olyan iskolarendszerű képzésre, amelyre az éves költségvetési törvény normatív állami hozzájárulást állapít meg (lásd még a 6/1996. MüM R. 1. § 3. bekezdés b. pont). Ettől eltérni csak akkor lehet, ha a szakképzést megalapozó felzárkóztató képzés keretében általános iskolai végzettségének megszerzését biztosító képzés, valamint a szakképzési törvény alapján a fent részletezett képzés történik. Ez esetben a képzés részben vagy egészben történő megvalósítója költségvetési szerv, egyesület, alapítvány, közalapítvány, közttestület, közhasznú társaság, és a program szervezésében (vagy a programban részt vevő célcsoportba tartozók kiválasztásában) a cigány kisebbségi önkormányzat, cigány kisebbségi önkormányzati társulás vagy bíróság által nyilvántartásba vett cigány érdekképviseleti szervezet közreműködik. (lásd még a 6/1996. MüM R. 26/B. § 2. bekezdés.) A képzés időtartamára a képzésben részt vevő személy részére képzési támogatásként keresetpótló juttatás állapítható meg, valamint az utazás, étkezés, szállás költsége részben vagy egészben megtéríthető (lásd még 6/1996. MüM R. 26/B. § 3. bekezdés.).

Képzési támogatásként adható **kereset-kiegészítés, keresetpótló juttatás** és a **képzéssel kapcsolatos költségek** részben vagy teljes egészében történő megtérítése (Flt. 14. § 4. bekezdés a. pont, 11. bekezdés). A gyermekgondozási segélyben, gyermeknevelési támogatásban, illetőleg terhességi-gyermekágyi segélyben, gyermekgondozási díjban vagy ápolási díjban részesülő személy, valamint a rehabilitációs járadékban részesülő személy is támogatásként csak a képzéssel kapcsolatos költségek megtérítését kérheti (Flt. 14. § 4. bekezdés b. pont, 1. bekezdés c-d. pont). Képzési támogatás a képzés befejezését követően, **ismételten** legalább a képzés időtartama kétszeresének megfelelő időtartam eltelte után nyújtható. Ha a támogatásban részesülő személy több egymásra épülő képzésben vett részt, e rendelkezés alkalmazása szempontjából a képzés befejezése időpontjának az utolsó képzés befejezésének időpontját kell tekinteni. (lásd még a 6/1996. MüM R. 7. § 3. bekezdés)

A **keresetkiegészítés** a képzést megelőzően elért átlagkereset és a képzés alatt elért kereset különbözetéig terjedhet (Flt. 14. § 5. bekezdés).

A **keresetpótló juttatás összege** megegyezik a kérelem benyújtásakor hatályos legkisebb munkabér összegével.⁵⁹ Az álláskereső támogatásban részesülő személy részére az álláskereső támogatás folyósítása alatt megkezdett, a munkaügyi központ által támogatott képzés időtartamára - az álláskereső támogatás folyósításának szüneteltetése mellett - keresetpótló juttatást kell megállapítani. (Flt. 14. § 6. bekezdés) Keresetpótló juttatás a képzésben részt vevő személy részére akkor állapítható meg, ha az elméleti képzés vagy az egyidejűleg folytatott elméleti és gyakorlati képzés időtartama hetente legalább a húsz órát eléri, azaz intenzív képzésben vesz részt (lásd még 6/1996. MüM R. 6. § 2. bekezdés).

Az **alkalmi munkavállalói könyvvel** rendelkező álláskereső részére keresetpótló juttatás csak akkor állapítható meg, ha vállalja, hogy az állami foglalkoztatási szerv által megjelölt időpontban azt bemutatja (Flt. 14. § 8. bekezdés).

⁵⁹ Ezen bruttó összeget kell érteni, mivel az adótörvény szempontjából adóköteles jövedelemnek számít (lásd még az Sztatv. 3. § 21/d. pont.).

Nem folyósítható a keresetpótló juttatás azokra a napokra sem, amikor a képzésben részt vevő személy neki felróható okból óralátogatási kötelezettségének nem tett eleget, vagy alkalmi munkát végzett (Flt. 14. § 9. bekezdés). A munkavégzés, illetve a mulasztás idejére járó keresetpótló támogatás összegével csökkentett összegben kell folyósítani az ellátást (Flt. 14. § 10. bekezdés).

A munkaügyi központ a **keresetpótló juttatást valamint a költségtérítésnek** a szállás és az ételmezés költségeit tartalmazó részét a képzésben részt vevő személy részére havonta utólag folyósítja. Ha képzési támogatásként a képzéssel kapcsolatos helyi, illetőleg helyközi utazás költségeit részben vagy egészben megtéríti, ezt a képzésben résztvevő részére megelőlegezheti. (lásd még a 6/1996. MüM R. 7. § 1. bekezdés)

A keresetpótló juttatásból **nyugdíjjárulékot vonnak**, így a folyósítás időtartama szolgálati időnek számít (Tbj. 26. § 2. bekezdés).

A keresetpótló juttatásban részesülők egészségügyi szolgáltatásra jogosultak (Tbj. 16. § 1. bekezdés k. pont, 5. § 1. bekezdés d. pont).

A foglalkoztatást elősegítő támogatások közös szabályai

Az Flt. alapján nyújtott foglalkoztatást elősegítő támogatások esetén a támogatásban részesülővel hatósági szerződést kell kötni (Flt. 21. § 1. bekezdés). Az álláskeresővel kötött hatósági szerződés tartalmazza a szerződést kötő közigazgatási szerv nevét, székhelyét, az ügy számát, a támogatásban részesülő természetes személy esetében a nevét, lakó-, tartózkodási- vagy szálláshelyét, anyja nevét, TAJ számát, adószámát, adóazonosító jelét, nem magyar állampolgár esetében állampolgárságát, az érvényes úti okmány számát is. A szerződés meghatározza a közigazgatási szerv által nyújtott támogatás formáját, mértékét, folyósításának időtartamát, módját, a folyósítás egyéb feltételeit, jogszabályi rendelkezések megjelölését, a szerződésszegés jogkövetkezményeit, a jogszabály által meghatározott, valamint a felek által szükségesnek tartott jognyilatkozatokat, a szerződéssel kapcsolatban felmerülő vitás kérdésekben közigazgatási perben eljáró bíróság megnevezését. (Flt. 21. § 2. bekezdés) Az állami foglalkoztatási szerv szervezeti egysége a foglalkoztatást elősegítő támogatással kapcsolatos ügyekben a támogatásban részesülővel a hatósági szerződést az állami foglalkoztatási szerv nevében köti meg, módosítja, illetőleg szünteti meg (Flt. 55. § 2. bekezdés).

Ha a támogatásban részesülő a hatósági szerződésben foglaltakat megszegi, a támogatás további folyósítását meg kell szüntetni, és a támogatásban részesülő köteles a támogatást a kötelezettségszegés napjától a visszakövetelésről rendelkező határozat meghozatalának napjáig késedelmi pótlékkal növelt összegben visszafizetni (Flt. 21. § 3-4. bekezdés).

A támogatást nyújtó szerv vezetője - erre irányuló kérelem esetén - különös méltánylást érdemlő esetben eltekinthet a késedelmi pótlék felszámításától, illetve dönthet a már felszámított késedelmi pótlék részben vagy egészben történő elengedéséről, a visszakövetelt támogatás visszafizetésének részben vagy egészben történő elengedéséről (Flt. 21. § 5. bekezdés). A méltányosság szempontjából figyelembe vehető a kérelmező kedvezőtlen szociális helyzete, valamint az, hogy a támogatás visszafizetése a kötelezett és a háztartásában élők megélhetését súlyosan veszélyeztetné (Flt. 21. § 6. bekezdés).

Aki foglalkoztatást elősegítő támogatásban részesül, köteles a támogatást megállapító szervnek haladéktalanul bejelenteni, ha a támogatást megalapozó körülményeiben változás következik be (Flt. 21. § 7. bekezdés).

A munkaügyi központ által nyújtott ellátások és támogatások eljárási szabályai

Állami foglalkoztatási szerv a Foglalkoztatási és Szociális Hivatal, valamint a regionális munkaügyi központok (a továbbiakban: Állami Foglalkoztatási Szolgálatok). Az állami foglalkoztatási szerv hatáskörébe tartozó közigazgatási hatósági ügyekben, első fokon a regionális munkaügyi központok járnak el. (lásd még a 291/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet az Állami Foglalkoztatási Szolgálatról (a továbbiakban: 291/2006. Korm. R.) 1. §) A munkaügyi központ központi szervezetből valamint kirendeltségekből áll (lásd még a 291/2006. Korm. R. 6. § 2. bekezdés). A kirendeltség az illetékességi területén ellátja az álláskeresők nyilvántartásba vételével, valamint az álláskeresési járadék, álláskeresési segély, a vállalkozói járadék megállapításával, megszüntetésével és visszakövetelésével kapcsolatos, továbbá egyes foglalkoztatást elősegítő támogatásokkal kapcsolatos feladatokat (lásd még a 291/2006. Korm. R. 8. § 1 bekezdés).

Az álláskereső annál a munkaügyi központnál **illetékes**, ahol a lakó-, vagy a tartózkodási hely, ennek hiányában szálláshelye (illetve székhelye, telephelye) van (Flt. 54. § 1. bekezdés, lásd még 2004. évi CXL. törvény a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól (a továbbiakban: Ket.) 21. § 1. bekezdés).

Ha az ügyfél az ellátás iránti kérelmét hiányosan nyújtotta be, és a kirendeltség **hiánypótlásra** szólítja fel, azt tizenöt napon belül kell teljesíteni (Flt. 54. § 6. bekezdés, lásd még Ket. 37. § 3. bekezdés).

Ha az ellátást igénylő az **első fokú határozattal nem ért egyet**, a kézhezvételtől számított 15 napon belül fellebbezhet (Flt. 54. § 1. bekezdés, lásd még Ket. 99. § 1. bekezdés).

A kirendeltség által hozott első fokú határozat elleni **fellebbezést** a munkaügyi központ bírálja el (lásd még a 291/2006. Korm. R. 9. §).

A másodfokú határozat ellen 30 napon belül a bírósághoz jogszabálysértésre hivatkozva lehet fellebbezni. A bíróság a határozatot megváltoztathatja. (Flt. 57. §, lásd még Ket. 109. § 1. bekezdés)

A fel nem vett ellátást az esedékességtől számított egy éven belül lehet felvenni. Az igény elévülése az esedékessé válás napján kezdődik. Ha a jogosult igényét menthető okból nem tudja érvényesíteni, az akadály megszűnésétől számított hat hónapon belül megteheti, akkor is, ha már az elévülési idő eltelt. (Flt. 54/A. § 2-4. bekezdés) A munkanélküli ellátást, vállalkozói járadékot, valamint foglalkoztatást elősegítő támogatást megállapító, illetve folyósító szerv az e törvényen, valamint a felhatalmazása alapján kiadott jogszabályon alapuló igényét öt év alatt érvényesítheti (Flt. 54/A. § 1. bekezdés).

A jogalap nélkül felvett álláskeresési támogatást a felvételtől számított 180 napon belül történt írásbeli felszólításra vissza kell fizetni. 180 nap elteltével akkor lehet visszakövetelni, ha a kifizetést a jogosult vétkes magatartása idézte elő. (Flt. 37. § 1-2. bekezdés)

Az állami foglalkoztatási szolgálat vezetője - erre irányuló kérelem esetén - különös méltánylást érdemlő esetben dönthet a jogalap nélkül felvett és visszakövetelt munkanélküli-ellátás visszafizetésének részben vagy egészben történő elengedéséről (Flt. 37. § 5. bekezdés).

A munkanélküli ellátást, vállalkozói járadékot, valamint foglalkoztatást elősegítő támogatást megállapító, illetve folyósító szerv az e törvényen, valamint a felhatalmazása alapján kiadott jogszabályon alapuló igényét öt év alatt érvényesítheti (Flt. 54/A. § 1. bekezdés).

II. AZ ÖNKORMÁNYZAT ÁLTAL NYÚJTOTT SZOCIÁLIS ELLÁTÁS

(A hatályos 1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról (a továbbiakban: Szt.), valamint a 63/2006. (III. 27.) Korm. rendelet a pénzbeli és természetbeni szociális ellátások igénylésének és megállapításának valamint folyósításának részletes szabályairól, (a továbbiakban: Korm. R.) alapján)

Az aktív korú nem foglalkoztatott személyek számára nyújtott **rendszeres szociális segélyt** a Magyarországon élő magyar állampolgárok, bevándorlási vagy letelepedési engedéllyel rendelkező vagy a magyar hatóság által menekültként elismert személyek, hontalanok, továbbá a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személyek vehetik igénybe, akik az ellátás igénylésének időpontjában a három hónapot meghaladó tartózkodási jogot a Magyar Köztársaság területén gyakorolják, és bejelentett lakóhellyel rendelkeznek (Szt. 3. § 1, 3. bekezdés).

Aktív korú nem foglalkoztatott személyek és a támogatott álláskeresők rendszeres szociális segélye

Rendszeres szociális segélyre **jogosult**⁶⁰ az az aktív korú nem foglalkoztatott vagy támogatott álláskereső személy, akinek illetve családjának⁶¹ megélhetése más módon nem biztosított. E segélyre egyidejűleg a családban csak egy személy jogosult. (Szt. 37/A. § 1. bekezdés) Aktív korú az, aki a 18. életévét betöltötte, de a reá irányadó öregségi nyugdíjkorhatárt⁶² illetve a 62. életévét nem

⁶⁰ Rendszeres szociális segélyre jogosult az az aktív korú is, aki legalább 50%-os mértékű egészségkárosodást szenvedett, munkaképességét legalább 67%-ban elveszítette, vagy fogyatékosági támogatásban, illetve vakok személyi járadékában részesül, feltéve, hogy megélhetése más módon nem biztosított. Bővebben lásd az „Önkormányzati szociális ellátások” című fejezetben a 153-155. oldalon.

⁶¹ A család az egy lakásban, vagy személyes gondoskodást nyújtó bentlakásos szociális, gyermekvédelmi intézményben együtt élő, ott bejelentett lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel rendelkező közeli hozzátartozók közössége (Szt. 4. § 1. bekezdés c. pont). Közeli hozzátartozó: a házastárs, az élettárs; a húszévesnél fiatalabb, önálló keresettel nem rendelkező; a huszonhárom évesnél fiatalabb, önálló keresettel nem rendelkező, nappali oktatás munkarendje szerint tanulmányokat folytató; a huszonöt évesnél fiatalabb, önálló keresettel nem rendelkező, felsőoktatási intézmény nappali tagozatán tanulmányokat folytató vér szerinti, örökbe fogadott, illetve nevelt gyermek; korhatárra való tekintet nélkül a tartósan beteg, illetve a testi, érzékszervi, értelmi, beszéd- vagy más fogyatékos vér szerinti, örökbe fogadott, illetve nevelt gyermek (a továbbiakban: fogyatékos gyermek); a 18. életévét be nem töltött gyermek vonatkozásában a vér szerinti és az örökbe fogadó szülő, illetve a szülő házastársa vagy élettársa (Szt. 4. § 1. bekezdés d. pont).

⁶² Az öregségi nyugdíjkorhatárt lásd a „Nyugellátások és nyugdíjszerű ellátások” című fejezet 27. oldalán.